Deklarasyon ng UN sa mga Karapatan ng mga Katutubong Mamamayan

KARAPATANG PANGKULTURA

ANG KULTURA AY MAHALAGA SA PAGKAKAKILANLAN NG MGA KATUTUBO. ANG KATUTUBONG KULTURA AY NAKABATAY SA MGA KONSEPTO NG PAGRESPETO SA IBA, PAGGONG MAPAGKUMBABA AT NG TULUNGAN SA ISAT ISA, ANG DIGNIDAD NG LAHAT NG TAO AT ANG PANANATILI NG INTEGRIDAD NG KULTURA. ANG MGA PRINSIPYONG NAGBUBUKLOD SA MGA KOMUNIDAD AT TUNITIYAK SA MAPAYAPANG MGA UGNAYAN.

– MGA IBA PA KATUTUBO PAGKAKAKILANLAN AMONG EIA PERSPECTIVES ON DEVELOPMENT

ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN AY MAY KARAPATAN NA HINDI MAPIWALAY SA SARILING KOMUNIDAD O PAGKAISA NG KANILANG KULTURA. ILA AY MAYROON DING KARAPATAN NA GAMITIN AT PAUNLARIN ANG KANILANG MGA TRADISYONG PANGKULTURA AT MGA KAUGALIAN. KASAMA DITO ANG KARAPATANG PANATILIHIN, PROTEKSYON, AT PAUNLARIN ANG MGA MANIFESTASYON NG KANILANG KULTURA, TULAD NG MGA MAHUSAY SAYAW AT SAGRADONG LUGAR, MGA SEREMONYA, TEKNOLOHIYA, SINING AT PANITIKAN.

– ARTIKULO 8, 13

ANG MGA KATUTUBO AY MAY KARAPATAN NA HINDI MAPAGKAILAN NA MAGTAGUYOD SA KANILANG SARILING PAGKAKAKILANLAN, TEKNOLOHIYA, SINING AT PANITIKAN, GAMIT ANG SARILING WIKA AT PAGKAKAIBA NG KANILANG MGA TRADISYON, PAMAMALAKAD, PAGTANGGOL, AT PAUNLARIN ANG PAMAMAGITAN NG KANILANG LAWS, TRADISYONAL NA KAALAMAN, KULTURAL NA PAGPAPAHAYAG AT ANG MGA MANIFESTASYON NG KANILANG MGA ACHAIM AT TEKNOLOHIYA, AT GAYUN DIN ANG KARAPATAN SA PAG-AARING KAALAMAY SA MGA ITO. KALAKIPANG KILALANIN AT PROTEKSYONAN NG ESTADO ANG MGA KARAPATANG ITO. – ARTIKULO 31

ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN AY MAY KARAPATAN UPANG PANATILIHIN, PAMAHALAAN, PROTEKSYONAN, AT PAUNLARIN ANG PAMAMAGITAN NG KANILANG EPIRITUAL AT PANGRELIHYON NA MGA TRADISYON AT KAUGALIAN KASAMA NA ANG KARAPATAN UPANG GAMITIN AT KARAPATAN NA MABALIK SA KANILA ANG LABI NG KANILANG MGA YUMAO AT KANILANG MGA KAGAMITAN SA SEREMONYA. – ARTIKULO 12

ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN AY MAY KARAPATAN UPANG BUHAYIN, GAMITIN, PAUNLARIN AT MAPASA ANG KANILANG KASAYSAYAN, WIKA, TRADISYON, PILOSOPIYA, SISTEMA NG PAGSULAT AT PANITIKAN SA SUSUNOD NA MGA SALINLAHI. ILA AY MAY KARAPATAN NA PANATILIHIN ANG TRADISYONAL NA PANGALAN NG KANILANG MGA KOMUNIDAD, LUGAR AT PANGALAN NG MGA TAO.

– ARTIKULO 13

ANG MGA ESTADO AY KAILANGANG BUMUO NG EPEKTIBONG PAMAMARAAN KASAMA ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN UPANG:

- MABIGYAN NG PAGWAWASTO, KASAMA NA ANG PAGBIBIGAY BAYAD-PINSALA PARA SA MGA PANGKULTURA, INTELEKTUAL, PANGRELIHYON AT ESPIRITUAL NA MGA KAGAMITAN AT PAGBABAYARI NG MGA KATUTUBO NA KINUHA SA KANILA NANG WALA ANG KANILANG KOLEKTIBO AT NAPAALAMANG PAGSANG-AYON O NANG WAY PAGLABAG SA KANILANG MGA BATAS, TRADISYON AT KAUGALIAN;
- BINIGBIGAY DAAN NA MAGAMIT ATO MABALIK SA KANILANG PAGBABAYARI ANG KANILANG MGA KAGAMITANG PANGSEREMONYA AT ANG MGA LABI NG KANILANG MGA YUMAO;
- TIYAKIN ANG PAGHAHATID NG KANILANG KASAYSAYAN, WIKA, TRADISYON, PILOSOPIYA, SISTEMA NG PANULAT AT PANITIKAN, KASAMA ANG PAGPAPANATILI SA MGA PANGALAN NG KANILANG MGA KOMUNIDAD, LUGAR AT MGA PANGALAN NG TAO;
- MUNG PAWAPULUTAN AT ITIGIL ANG PAMERSAWANG ASIMILASYON O PAGPAPAALAM AT ANG DISKRIMINASYON LABAN SA KANILA AT ITAGUYOD ANG PAG-UNAWA AT MAYPOS NA MGA UGNAYAN SA PAGITAN NILA AT NG IBA PANG MGA BAHAGI NG LIPUNAN;
- SIGURADUHIN ANG PAGTAMASA NILA SA LAHAT NG ANTAS NG EDUKASYON, LALO NA PARA SA MGA BATA. GAMIT ANG KANILANG SARILING KULTURA AT WIKA, KASAMA NA DITO SILANG MGA NAKATIRA SA LABAS NG KANILANG MGA KOMUNIDAD;
- TIYAKIN NA ANG PAMPUBLIKO AT PRIBADONG PAGBABAYARI NA MEDIA AT PAWALAN AY ANGKOP NA SUMASALAMIN SA KULTURAL NA PAGKAKAIBA-IBA NG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN; AT
- TIYAKIN NA ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN AY NAKAKALAHAKA AT NAKIKIPANAAN SA LAHAT NG PAMPULITIKA, LEGAL AT PANG-ADMINISTRATIBONG MGA PROSESO SA PAMAMAGITAN NG PAGBIBIGAY NG INTERPRETASYON O PAGSASALIN O SA PAMAMAGITAN NG IBA PANG MGA NAAYONG PAMAMARAAN.

ANG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN AY MAY KARAPATAN UPANG PANATILIHIN, PAMAHALAAN, PROTEKSYONAN, AT PAUNLARIN ANG PAMAMAGITAN NG KANILANG LAWS, TRADISYONAL NA KAALAMAN, KULTURAL NA PAGPAPAHAYAG AT ANG MGA MANIFESTASYON NG KANILANG MGA ACHAIM AT TEKNOLOHIYA, AT GAYUN DIN ANG KARAPATAN SA PAG-AARING KAALAMAY SA MGA ITO. KALAKIPANG KILALANIN AT PROTEKSYONAN NG ESTADO ANG MGA KARAPATANG ITO. – ARTIKULO 31

AIPP

PRODUCED BY
ASIA INDIGENOUS PEOPLES PACT
WEBSITE : WWW.AIPPNET.ORG

KAMP

KALIPUNAN NG MGA KATUTUBONG MAMAMAYAN NG PILIPINAS
WWW.KATUTUBONGMAMAMAYAN.ORG

PHOTO CREDITS: CHRISTIAN E. ORNI & AIPP ARCHIVES